

RAZGLAS

Vzlic neizmerni škodi, ki jo s tem povzročajo narodnemu gospodarstvu, in vzlic jasno objavljeni prepovedi nekateri brezvestni trgovci v teh dneh dvigajo cene življenjskim potrebščinam in drugim predmetom.

Zaradi tega ponovno in z vsem poudarkom opozarjam na določila uredbe o cenah (»Službeni list« št. 238-26-41), po kateri je vsako zvišanje cen blaga najstrožje prepovedano.

Vsi organi občinskih upravnih oblastev I. stopnje, državna krajevna policijska oblastva, orožniki kakor tudi organi finančne kontrole, trošarinski uslužbenci in tržni nadzorniki morajo pod disciplinsko odgovornostjo najstrožje nadzirati izvrševanje določil te uredbe in vsak prestop takoj prijaviti sodišču.

Vložilcu prijave, po kateri se izreče pravnomočna sodba, gre denarna nagrada od 20 do 2 odstotkov izrečene kazni.

Prodajalci, ki zahtevajo za blago višjo ceno od cene, ki je veljala dne 15. marca 1941, se kaznujejo z zaporom najmanj 15 dni in denarno od pet tisoč do sto tisoč dinarjev, v veliki prodaji pa s strogim zaporom najmanj treh mesecev in denarno od petdeset tisoč do enega milijona dinarjev.

Poleg kazni se izreče tudi odvzem blaga.

Ljubljana, dne 14. aprila 1941. Ban: Dr. Marko Natlačen, s. r.

Da ne bi bilo morda kakšnih nesporazumljenj, posebej opozarjamo zlasti na strogo določbo, da se morajo trgovci držati tistih cen, ki so veljale na dan 15. marca t. l., ne pa morda tistih, po kakršnih so blago prodajali do dneva, ko je bil gornji razglas izdan, t. j. do včeraj. Vse trgovine morajo redno poslovati, kakor doslej. Trgovci pa morajo dalje strogo paziti tudi na to, da ne bodo svojim odjemalcem prodajali več blaga, kot ga ti v resnici potrebujejo. Enako se opozarjajo tudi trafikanti, naj ne prodajajo večjih količin cigaret, tobaka in podobnega, kakor doslej ob normalnih časih.

Kdor se gornjih določb ne bo držal, bo moral nositi vse posledice takšnega svojega protizakonitega postopanja. Poleg druge kazni bo vsakega takšnega brezvestnega prodajalca zadela tudi kazen konfinacije.

Ljubljana je ostala mirna in dostojanstvena

Ljubljana, 15. aprila.

Značji posameznikov se pokaže najbolj v izrednih prilikah in razmerah, še bolj se pa pokaže značaj celote. Masa se da vplivati, so pa trenutki, ko osvobodena vsega tega vpliva pokaže svoje pristo miselnosti. Zanimiva je bila v tem oziru naša slovenska Ljubljana v teh dneh preizkušnje in trpljenja. Posamezniki so gotovo izgubljali glavo, tudi zločinski elementi so kazali svoja nagnenja, toda poštena Ljubljana se ni pustila vplivati od teh posameznikov. Ostala je resno dostojanstvena, prisebna ter poštena. Niti alarmi, niti letala, niti požari, niti prihod italijanske okupacijske armade, niti vračajoči domači vojniki ji niso zmedli glave. Lahko trdimo, da se je višjih bolj lotevala mirzica, kot pa nižjih. Evo vsem preraz te dostojanstvene Ljubljane!

Italijanski vojniki se nemoteno kretajo po mestu, obiskujejo trgovine ter kupujejo spomine, pišejo razglednice, nakupujejo po trafikah tobak, častniki in podčastniki obiskujejo kavarnice ter so postreženi kot domačini. Bitke na mejah so utihnile, še včeraj sovražnik na mejah, je danes sredi nas dostojen in vljuden. Mednarodno pravo ni pogazeno v Ljubljani! Vidijo se že tudi nemški vojniki, ki so okupirali Štajersko in Dolenjsko. Vse pa teče naprej navadno pot. Življenja ni mogoče ustaviti! Življenje utripa naprej.

Zaklonišča so prazna, a vedno še pripravljena za iste ljudi, a proti drugim bombam. Izložbeno okna so še vedno preplepene s papirnimi trakovi proti razbitju šip, kletna okna so še vedno založena z vrečami peska ter dobitimi deskami! Tramvaj voza naprej še vedno zatemnjen, zelo omejen avtobusni promet se za sila krpa, kavarne polne ljudi, kjer se mirno komentirajo dnevnogodotki, tovariši iz vojne se sestajajo veseli srečnega svidenja, evo to vam je Ljubljana v prerezu naših dni.

»Ti ali več, da se je tudi Janez vrnil živ in zdrav.«

»Vem, pa tudi Jože je prišel na Velikonoč nazaj iz Novega mesta!«

»Si že slišal, da je Mileša že skoraj obupala, ker ga ni bilo toliko časa, to bo sedaj srečanje!«

»Življenje je predragocena stvar! Maks pa sploh ni šel!«

In tako se razvijajo dogodki iz dneva v dan, vsak naslednji nam prinese nove dogodke, še pred nekaj dnevi nepričakovane, nikdar slutine! Lastne oči nam potrjujejo! Polietja je vedno na delu za varnost meščanov, pomagajo orožniki, kjer je morejo in znajo. Skavi brzi na kolesu, rdeči križ na rokavu izpričuje, da je zvest svojih staviški prisegi. Bom pomagal bližnjemu v nesreči!

Velika noč! Popoldne sprejema na Tržaški cesti v Ljubljani jugoslovanski orožniški major z italijanskimi oficirji nove kamijone vojske. Ropot motorjev zadušni ozračje, modrikast din motorjev nam je nadomestil velikonočno dišeče kadilo. A mesto razglaj v stolpih, so nam raglali in brenčali avioni, tanki in motorji. Evo, to vam je preraz Ljubljane na Kristusovo vstajenje v letu Gospodovom 1941.

Kavarniški gostje si žele časopisov, pa jih ni in ni od nikoder. Samo ljubljansko časopisje streže z novicami, vsaj za silo. Tuji listi so najmanj po štirinajst dni stari. Velika noč nam postreže že s svežimi italijanskimi listi. Naslovna stran razglaja: Italijanska trikolora na Ljubljanskem gradu! Vneto se razglablja v meji med Italijo in Nemčijo. Vstajajo nove teorije o stari Kranjski, obnavlja se meja Napoleonove Ilirije in cesarske Avstrije, zanima nas usoda Slovenije! Najboljša razglaja je pa tale: usoda Slovencev se kroji daleč v svetu, ne pa pri nas! Božje sonce greje našo zemljo, in jo bo grodo do konca dni! Pa bodisi to bilo tam ali pa tukaj!

Draga bela Ljubljana! Ostani mirna, dostojanstvena, preudarna, dostojna in mirna do skrajnosti, kot si bila v teh težkih dneh! Nikar nepremišljenih dejanj posameznikov, ker bi od teh trpela

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

(Prevedla Nada Konjedic.)

I.

Potepuh je izgledal še za potepuha preveč nemaren in tudi precej nevaren, kajti v rokah je držal nabit samokres in se igral z njim. Premetaval ga je iz roke v roko, držal ga na enem prstu in opazoval z napeto pozornostjo, kako se je obračal zdaj na levo, zdaj na desno ali pa je pustil, da mu je počasi drsel v roki, dokler se ni njegova cev obrnila k tlom. Izgledalo je, kot da mu je ta samokres zelo priljubljena igračka; kar ni mogel odtrgati pogleda od njega. Od časa do časa ga je sicer previdno spustil v žep svojih raztrganih hlač, a le za par trenutkov. Kmalu ga je zopet privlekel na dan, ga ljubeče božal in se znova igral z njim.

»Saj kaj takega sploh ni,« je mrmral predse, medtem ko se je potiraval s samokresom. Ni mogel skriti, da je Anglež. A kaj je angleški potepuh iskal v neposredni bližini mesta Littleberg v državi New York? Zaenkrat te zagotetke še ni mogoče rešiti.

Kakor že rečeno, je bila njegova zunanost še celo za potepuha vse prej kot prijetna. Njegov obraz je bil zabuhel in pokrit z rdečimi pegami. Videlo se mu je tudi, da se vsaj teden dni že ni obril. Eno oko je še nosilo posledice nagle jeze tovariša, katero je zbudil v nepravem trenutku. Njegova srajca je bila brez ovratnika in tako zamazana, da sploh ni bilo mogoče spoznati, kakšna je bila njena prvotna barva. Njegov jopič je komaj še zaslužil to ime; namesto žepov je na vsaki

strani zijala široka luknja. Rob njegovega oguljenega klobuka pa so brez dvoma ogledale podgane.

»Toda saj kaj takega sploh ni,« je znova vzkliznil potepuh, čigar ime je bilo Robin. V istem hipu se mu je samokres izmuznil iz rok in mu padel na nogo. Odskočil je in si začel drgniti prste, ki so kukali iz raztrganih čevljev.

Prav takrat je nekdo prihajal skozi gozd. V hipu je vtaknil samokres v žep in se skril v goščavo.

Skozi grmovje je opazoval bližajočo se postav. Bila je mlada deklica, ki se mu je zdela zelo lepa. Njena vitka in elegantna postava je bila po njegovem mnenju aristokratska. Obledela je bila v svetlo svileno obleko, v roki pa je z velikim odločnostjo vhitela s srebrom okovano palico.

V njegovi skoraj neposredni bližini se je ustavila in si prižgala cigareto. Ali je to storila iz želje po užitku ali pa je hotela napraviti poseben vtis na prebivalce mesta, čigar hiše so se začele tik ob koncu gozdne poti.

»Brezdvomno hoče imponirati,« si je mislil Robin. »Izgleda, kot da bi hotela celo mesto postaviti na glavo.«

Iz svojega skrivališča je opazoval, kako je z nevoljo gledala cigareto, ki je samo medlo tlela. Končno se ji je le posrečilo, da jo je vžgala, nato je počasi odšla proti mestu.

Tudi on se je previdno vrnil iz grmovja na cesto. Začel je premišljevali ali naj čaka noči ali pa naj gre po ovinkih okrog mesta. — Brez dvoma je morala biti v bližini deželna cesta, ki je vodila od mlina proti severu ali pa ob veliki tovarni sira proti jugu. Kaj pa, če bi predzno šel skozi mesio, ne glede na vprašanja in nasvete

Kako zdaj vozijo naši vlaki

Ljubljana, 15. aprila.

Ker vlada med prebivalstvom velika negotovost, kako je zdaj s potovanjem po železnici, smo se obrnili na pristojne činitelje po informacije. Zvedeli smo, da je potniški železniški promet, kolikor je le možno, vzpostavljen po starem voznom redu, le brzi vlaki so popolnoma ukinjeni. Čisto normalno vozijo zdaj potniški vlaki le na progah Ljubljana—Vrhnika in Ljubljana—Kranj. Na drugih progah pa takole:

Ljubljana—Zidan most—Brežice. Na štajerski progi vozijo vlaki samo do Zidanega mosta in od tam do Brežic po starem voznom redu. V Celje in Maribor vlaki ne vozijo. Danes okrog 13. ure je odpeljal samo brzi vlaki do Maribora evakuirano železniško osebje. Normalni so tudi prihodi vlakov na tej progi, odpovedan je bil danes le osebni vlak, ki prihaja z Zidanega mosta okrog 9. ure dopoldne.

Ljubljana—Novo mesto—Metlika. Do Novega mesta je osebni promet s potniškimi vlaki reden,

od Novega mesta dalje pa samo po možnosti od časa do časa odpelje vlaki do Metlike.

Ljubljana—Grosuplje—Kočevje. Na Kočevje imajo potniki zvezo z vlaki, ki odhajajo iz Ljubljane ob 7.50, 13.36 in 18.50. Redni promet se vrši tudi na progah Trebnje—Sevnica in Straža—Toplice po starem voznom redu.

Gorenjska proga. Redno po starem voznom redu vozijo potniški vlaki na gorenjski progi samo do Otočca.

Kranj—Tržič. Promet na tej progi je normalen po starem voznom redu.

V smeri proti Raketu vlaki ne vozijo.

Avtobusni promet

Avtobusni promet s Celjem. Včeraj je odpeljal avtobus redno do Celja. Zvečer se avtobus ni vrnil. Danes ni več odpeljal.

Do Kranja je vzpostavljen redni avtobusni promet.

Ljubljana od včeraj do danes

Povelikonočni trg

Današnji trg je bil kaj pust, posebno če ga primerjamo z dnevi, pred prazniki. Ura je bila že sedem, na trgu pa silno malo prodajalcev in branjevk, še manj pa kupcev. Gospodinjje so še spale. Kako neki ne, ko so pa bile na velikonočni ponedeljek na Šmarni gori, ali pa celo na Katarini. Utrujenost jim je ležala v nogah. Branjevk je bilo ob pol osmi uri na trgu toliko, da bi jih mogli vse skupaj dati v pet, šest vrst. Tako pa so bile le nekaj bolj raztresene po trgu in nekaj več jih je bilo vsaj videti.

Blago, ki so ga prodajalke pripeljale na trg v prodaj je bilo zelo lepo in sveže. Zelenjava in drugi poljski pridelki pa so bili precej dragi. Jaje je bilo mogoče za kovača dobiti 7 ali 8 komadov. Današnji trg je mel še velkonočno obeležje. Pomaranče so se rdečile po stojnicah in vabile kupce. Bile pa so še drage. Po 2, 3 ali pa celo 4 dinarje komad. Tudi limon je bilo precej na trgu. Za dva dinarja si mogel vzeti tri komade. Domača zelenjava je pa draga. Merice regrata, špinace ali motovilca stane kar 2 din. Branjevke visoko ceno opravičujejo s tem, da jim vreme silno nagaja, da ne morejo saditi, da ne morejo njive obdelovati tako kakor je treba za zelenjavo. Če bi bilo vreme, kakor druga leta, pravijo, bi bilo vsega v izobilju in poceni bi bilo. Ali tako. Ne morejo in ne

morejo dajati zelenjave cenejšo, pa čeprav bi še tako rade. Cebula, čebulček, česen in korenje so obdržali stare cene. Veliko pa je povpraševanje po dobrih kakovostih fižola. Kako strokovnjaško izbirajo gospodinjje preklarja in »ta nizkega«, da ga bodo sadile na domačem vrtu. Fižol je sedaj na trgu po 7, 8 ali celo 9 dinarjev liter. Veliko je tudi povpraševanje po »flancah«. Da vidite kako gredo v denar. Gospodinjje, ki imajo okrog hiše vrtiček ali sicer košček zemlje, hite izbirati in kupovati kartjole, zelje, kolerabice, rodkevce. Svoj majhen košček zemlje hoče prav temeljito izrabiati, kajti nič ne vemo kakšna bo bodočnost, kakšna draginja bo še in kako bomo morali plačevati še zelenjavo. In kar človek lahko pridela doma, ni treba kupovati na trgu, in denar je prihranjen. Ljudje pač na vseh koncih in krajih gledajo, da čim manj razmetujejo denar. — Precej pa je bilo na trgu čevljev, v lončkih in domačega. Izredno malo pa je bilo na trgu mlekarških izdelkov. Samo tri stojnice so bile. Več pa je bilo domačega sadja, ki so ga pripeljali kmetje na prodaj. Jabolka so prodajali po 7 do 10 din kg, seveda je cena zavisna od kakovosti blaga.

Tudi z mesom je bila bolj slaba. Več kakor polovica mesarjev sploh svojih stojnic ni odprla, tisti pa, ki so jih odprli, so imeli pa tako malo blaga, da je bila izbira več kakor pičla. Jutrišnji trg obeta biti še bolj zanimiv in bogat, saj je sreda, in ob sredah je blaga na trgu vedno dovolj.

Novi papirni denar po 10, 20 in 50 din zakonito plačilno sredstvo

Dogodilo se je, da so stranke odklonile sprejem papirnega denarja po 10, 20 in 50 din, ki ga je Narodna banka v poslednjem času dala v promet. Z ozirom na to razglasila ban i »Narodni svet za Slovenijo«, da je novi papirni denar po 10, 20 in 50 din izdala Narodna banka in ga je smatrati kot zakonito plačilno sredstvo. Tako vsi državni in drugi uradi, kakor tudi zasebniki ga morajo sprejemati kot zakonito plačilno sredstvo.

Nič več na merice...

temveč samo na tehtnice se sme prodajati blago, prineseno na ljubljanski živilski trg. Če dolgo časa si je mestna občina ljubljanska prizadevala za odpravo prodaje na merice, sedaj je pa prodajo na merice strogo prepovedala in bo vsakdo kaznovan, kdor zelenjave in drugega blaga ne bi prodajal na tehtnico. Da si pa prodajalke in prodajalci omisljijo tehtnice, stopi ta uredba v veljavo z vso strogostjo šele v petek, 18. t. m. zjutraj. Tržni urad in druge oblasti imajo že dosti osebja za najstrožje nadzorstvo.

Nesreča na Dolenjski cesti

Mrzlična brzina zadnjih dni, v kateri smo se znašli, je imela svoj izraz tudi v prometnih nesrečah, čeprav je zaradi pomanjkanja motornih vozil manj avtomobilov po naših cestah. Velik tovarni avtomobil si je včeraj zopet privoščil železniške zapornice na Dolenjski cesti. Karambol je bil tako hud, da je težki avtomobil zapornice sploh odbil ter so ležale kraj ceste na tleh. Prevozil je železniško progo brez škode ter treščil še v druge zapornice na drugi strani prelaza. Ker je poškodoval obe levi in desno polovico

celota, vsa Ljubljana, ves narod! Slovenski narod ves gleda na tebe kot na svoje srce in svojo dušo!

—nik.

zapornic, je s tem karambolom onemogočil zapiranje prelaza ter bodo zlasti ponoči avtomobilisti v nevarnosti, da zavozijo v prihajajoči vlak, zlasti če zapornice ne bodo kaj kmalu zopet popravljene. Vedne in ponovne nesreče o katerih je naš list že nešteto krat poročal, ravno na tem prelazu Dolenjske ceste naravnost križijo po razširjenju prelaza ali pa sploh moderniziranju zapiranja in odpiranja zapornic ter signalnih naprav sploh.

—nik.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Učenke 2. deklaske ljudske šole na liceju v Ljubljani naj pridejo v sredo, 16. aprila, ob 10 v šolo, kjer dobe izpričevala in zvezke. Učenke IV. razreda naj prinesejo s seboj kolek za 5 din. Vse pa naj vrnejo izposojene knjige iz šolarske ali ubožne knjižnice.

Išče se Arhar Martin iz Dol. Logatca 129, ki je v sredo zvečer zginil v Ljubljani z Miklošičeve ceste, pred hotelom Union. Pogrešani je slaboumen, 44 letni mož s pristrženimi brki in neobrit, v copatah ali celo bos. Govoriti ne zna in ve samo to povedati, da se piše Arhar Martin. Kdor bi o njem kaj vedel, naj javi bližnji orožniški postaji ali policiji.

Drž. tehniška srednja šola v Ljubljani. Učenci in učenke vseh odsekov in oddelkov, ki žele prejeti letna izpričevala za šolsko leto 1940-41, naj oddajo ob dopoldnevih na šoli kolek za 20 din ter naj poravnajo obveznosti napram šoli (vrnitev knjig iz dijaške knjižnice itd.) Izpričevala se bodo izdajala od 21. aprila t. l. dalje.

Pisarniški praktikant

samec, srednje starosti, pri najboljših močeh, s popolnim znanjem angleškega in nemškega jezika, z večletnimi študijami v tujini, išče primerne mesto pisarniškega praktikanta, sluge, kočijaža ali kaj podobnega, proti mali plači. — Naslov v upravi »Slov. doma« pod »Come 338«.

budnih policajev? A kaj, če ga napode iz mesta v smeri, ki mu ni pogodu? Odločil se je za prvo. Pot skozi mesto je bila prenevarna. Zelo verjetno je, da je Rdečebredce že tu s svojim debelim tovaršem, ki zna tako dobro teči in s toliko spretnostjo meče nože.

Medtem ko je razmišljal, kam naj krene, se je na gozdni poti pojavil drug človek. Robin se ni utegnil skriti, kajti novodošlec je nosil čevlje z gumijastimi podplati, tako da je njegov korak bil popolnoma neslišen. Bil je to mlad, zelo eleganten gospod. Na glavi je nosil slamnik po najnovejši modi. Vsa njegova obleka je pričala, da pripada zelo premošnemu sloju.

Ko je zagledal raztrgano postavo pred seboj, so se njegova precej velika usta namrdnila.

»Halo!«

»Halo,« se je odzval Robin.

»Ali vodi pot še daleč?«

»Ne več daleč — proti Kanadi. Iz Ogdensburga pojdem z brodom.«

»Lepo. Potni list je v redu, kot vse drugo?«

Robin pa se je zresnil.

»Moj obraz bo zadoščal,« je odvrnil.

Mladenič se je zasmejal in iztegnil proti njemu roko, v kateri je držal srebrno škaflo za cigarete. A se je takoj premislil; vzjel je sam iz nje cigareto in jo podal svojemu sobesedniku. Robinu se je to dejanje zdelo popolnoma umestno, saj so njegove roke bile vsej prej kot snažne.

Prižgal je cigareto z žveplenko, katero je potegnil izza klobuka in začel kaditi z velikim užitkom.

»Ne bo vam bog ve kako lahko šlo izpod rok. Kanadska policija je vražje stroga. Neki moj znanec je poprej tihotapil žganje tja čez; sedaj je pa konec s tem. — Vse preveč strogo!«

Mladeniču je njegova prijaznost s tem navadnim človekom, ki je bil mogoče celo razbojnik, bila v pravo veselje. Razlagal je potepuhu, da nima nobenih predsodkov, da je že mnogo občeval s takšnimi ljudmi in da se je od njih že marsikaj naučil. Priprčan je bil, da mu to nikakor ne more biti v škodo, ker je že dovolj dobro poznal svet. Saj nikakor ni nujno, da bi človek moral postati slabši, če občuje s priprostim ljudmi.

»Prav o tem sem se zaman trudil, da bi prepričal svoje rojake,« je tožil. »Naši ljudje so zelo omejeni — tudi mlada dekleta. Posebno tista, ki študirajo. Študij jih popolnoma pokvari. Postanejo prevzetne in nihče jim ni več dovolj dober. Tudi potovanje v Evropo jim je v škodo. Tam se spoznajo z raznimi plemenitšči, ki iščejo samo njihov denar. Zdi se mi bolj pametno, da bi si ogledal najprej Ameriko.«

Robin, potepuh, je puhnil oblak dima predse. »To je že rekel nekdo pred vami. Zdi se mi tako znano.«

Mladeniču je bilo ime Samuel Wasser. Njegov oče je imel največjo trgovino v Littlebergu. Samuel je bil mnenja, da ima vsakdo pravico ustvariti si življenje po lastnem okusu in da je življenje mladega človeka v sedanji dobi čisto drugačno, kot pa ga hočejo urediti stari ljudje, ki ničesar ne razumejo o novih nazorih in novih potrebah.

»Lansko leto sem zaslužil sedem tisoč dolarjev,« je pripovedoval. »Delal sem v družbi s sijajnim mladeničem, a kanadska policija je stroga in ameriški častniki so še hušji... a vendar — sedem tisoč.«

(Dalje sledi.)